

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2015-09-22

Nr. 4V-233-(1.17)

DĖL PASIŪLYMO INICIJUOTI LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAKEITIMUS, SUSIJUSIUS SU ŽYMINIO MOKESČIO LENGVATOS TAIKYMU TEIKIANT IR GAUNANT PROCESINIUS DOKUMENTUS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ PRIEMONĖMIS

Šiuo metu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 80 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad procesinius dokumentus ir jų priedus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis, mokama 75 procentai už atitinkamą procesinį dokumentą mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip du eurai. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal CPK 175(1) straipsnio 9 dalį advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, finansų įstaigoms, draudimo įmonėms teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis, tuo tarpu kitiems asmenims, neturintiems pareigos gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu jie pageidavo procesinius dokumentus gauti elektroninių ryšių priemonėmis ir yra nurodę reikalingus kontaktinius duomenis.

Pažymėtina, kad dėl pirmiau nurodyto reglamentavimo teismams kyla problemų, kai bylos šalis, neprivalanti gauti procesinių dokumentų elektroninių ryšių priemonėmis, inicijuoja civilinę bylą pateikdama ieškinį ar kitą atitinkamą procesinį dokumentą naudodamasi elektroninių ryšių priemonėmis, tačiau toliau visus kitus procesinius dokumentus teikia bei bylos procesinius dokumentus pageidauja gauti ne elektroninių ryšių priemonėmis, o paštu. Šiame kontekste svarbu paminėti, kad pagal Teisėjų tarybos 2013 m. lapkričio 8 d. nutarimo Nr. 13P-145-(7.1.2) „Dėl bylų ir su teismo procesu susijusios informacijos tvarkymo vien elektronine forma“ nuostatas, bylos tvarkymo forma pirmosios instancijos teismuose siejama su bylą inicijuojančio procesinio dokumento pateikimo forma – jei civilinė byla buvo iškelta gavus procesinį dokumentą naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas, ji tvarkoma vien elektronine forma. Atsižvelgiant į tai, esant minėtai situacijai, vadovaudamasis Teisėjų tarybos 2013 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 13P-74-(7.1.2) „Dėl Su teismo proceso bylomis susijusių elektroninių duomenų teismuose tvarkymo, įtraukimo į apskaitą ir saugojimo naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Su teismo proceso bylomis susijusių elektroninių duomenų teismuose tvarkymo, įtraukimo į apskaitą ir saugojimo naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas tvarkos aprašo 36 punktu, bylą nagrinėjantis teismas dar papildomai turi skaitmeninti bei elektroniniu parašu tvirtinti skaitmenines kopijas procesinių dokumentų, kuriuos paštu pateikė bylos šalis, inicijavusi bylos iškėlimą bei pasinaudojusi žyminio mokesčio lengvata.

Vertinant pirmiau nurodytą situaciją ypač svarbu pabrėžti tai, kad bylą inicijavusiai šaliai nepageidaujant procesinius dokumentus gauti elektroninių ryšių priemonėmis, bylą nagrinėjantis teismas paprastai patiria papildomas procesinių dokumentų spausdinimo ir įteikimo išlaidas. Atkreiptinas dėmesys, kad teismų praktikoje pripažįstama, jog žyminio mokesčio paskirtis – padengti teismo atliekamų veiksmų ar išduodamų procesinių dokumentų išlaidas ir tokiu būdu perkelti dalį valstybės vykdomo teisingumo išlaidų byloje dalyvaujantiems asmenims (Panevėžio

apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus 2015 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2S-23-544/2015; Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2S-2076-881/2014 ir kt.). Be to, taip pat svarbu pažymėti, kad nuo 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojusio 2011 m. birželio 21 d. CPK pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. XI-1480 (toliau – CPK pakeitimas) projekto, numačiusio minėtą žyminio mokesčio lengvatos taikymą, aiškinamajame rašte buvo nurodoma viena iš laukiamų šio įstatymo pasekmių – bylų nagrinėjimo išlaidų sumažėjimas, atsirandantis dėl sumažėjusių pašto ir spausdinimo, popieriaus, spausdintuvų dažų įsigijimo išlaidų. Tuo tarpu pirmiau nurodyta teismų praktikoje pasitaikanti situacija kelia abejonių dėl žyminio mokesčio lengvatos taikymo pagrįstumo tokiais atvejais bei atskleidžia, jog esamas reglamentavimas neužtikrina pakankamai efektyvaus CPK pakeitimu siektų tikslų įgyvendinimo.

Papildomai pažymėtina, kad teismuose elektronine forma tvarkomų civilinių bylų (t.y., inicijuotų pateikiant procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis) skaičius nuolat auga – 2014 metais teismai išnagrinėjo beveik 74 tūkstančius tokių elektroninių bylų, o per šių metų pirmąjį pusmetį – jau beveik 58 tūkstančius. Atitinkamai auga ir elektronine forma tvarkomų civilinių bylų dalis – 2014 metais elektronine forma buvo tvarkoma 34 procentai visų civilinių bylų, o jau per pirmąjį 2015 metų pusmetį tokių bylų dalis išaugo iki 47 procentų. Atsižvelgiant į tai, žyminio mokesčio lengvatos taikymo problema darosi vis aktualesnė.

Nacionalinė teismų administracija, įvertinusi pirmiau nurodytas aplinkybes, parengė CPK pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą (pridedama), kuriuo siūloma nustatyti, jog CPK 80 straipsnio 7 dalyje numatoma žyminio mokesčio lengvata būtų taikoma tais atvejais, kai proceso šalis pateikia teismui procesinius dokumentus tik elektroninių ryšių priemonėmis bei išreiškiant sutikimą procesinius dokumentus gauti tik elektroninių ryšių priemonėmis, o tais atvejais, kai pritaikius žyminio mokesčio lengvatą šalis bylos nagrinėjimo metu atsisako gauti procesinius dokumentus tik elektroninių ryšių priemonėmis, ji turėtų primokėti trūkstamą žyminį mokestį. Manytina, kad toks reglamentavimas paskatintų bylų proceso dalyvius elektroninių ryšių priemonėmis naudotis viso bylos nagrinėjimo proceso metu bei padėtų išspręsti pirmiau nurodytas teismų praktikoje pasitaikančias problemas.

Maloniai prašome įvertinti pateiktus siūlymus inicijuoti CPK pakeitimus, susijusius su žyminio mokesčio lengvatos taikymu teikiant ir gaunant procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo 80, 86 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai;
2. Protokolinio sprendimo projektas, 1 lapas.

Administravimo skyriaus vedėja,
atliekanti direktoriaus funkcijas

Ina Balnytė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 80, 86 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS**

201 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 80 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 80 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Šiame straipsnyje nurodytus procesinius dokumentus ir jų priedus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis bei išreiškiant sutikimą procesinius dokumentus gauti tik elektroninių ryšių priemonėmis, mokama 75 procentai už atitinkamą procesinį dokumentą mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip du eurai.“.

2 straipsnis. 86 straipsnio papildymas

1. Papildyti 86 straipsnį nauja 3 dalimi:

„4. Jeigu šalis bylos nagrinėjimo metu atsisako gauti procesinius dokumentus tik elektroninių ryšių priemonėmis ir buvo taikyta šio Kodekso 80 straipsnio 7 dalis, šalis primoka trūkstamą žyminį mokestį.

2. Buvusią 86 straipsnio 3 dalį laikyti 4 dalimi.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 80, 86 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

201 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 80 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 80 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Šiame straipsnyje nurodytus procesinius dokumentus ir jų priedus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis **bei išreiškiant sutikimą procesinius dokumentus gauti tik elektroninių ryšių priemonėmis**, mokama 75 procentai už atitinkamą procesinį dokumentą mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip du eurai.“.

2 straipsnis. 86 straipsnio papildymas

1. Papildyti 86 straipsnį nauja 3 dalimi:

„4. Jeigu šalis bylos nagrinėjimo metu atsisako gauti procesinius dokumentus tik elektroninių ryšių priemonėmis ir buvo taikyta šio Kodekso 80 straipsnio 7 dalis, šalis primoka trūkstamą žyminį mokestį.

2. Buvusią 86 straipsnio 3 dalį laikyti 4 dalimi.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis sprendimas

2015 m. rugsėjo 25 d. Nr.
Vilnius

1. Pritarti Nacionalinės teismų administracijos parengtam Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 80, 86 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui (toliau – Projektas).

2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai iki 2015 m. spalio 12 d. pateikti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai Projektą su siūlymu inicijuoti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimus.

Posėdžio pirmininkas